

EDUSKUNNAN KIRJELMÄ 15/2006 vp

Lakialoite laeiksi kansainvälisten suhteiden ja Euroopan unionin asioiden tutkimuslaitoksesta sekä eduskunnan virkamiehistä annetun lain ja valtion maksuperustelain 1 ja 10 §:n muuttamisesta

Asia

Ed. Timo Kalli ym. ovat tehneet lakialoitteen laeiksi kansainvälisten suhteiden ja Euroopan unionin asioiden tutkimuslaitoksesta sekä eduskunnan virkamiehistä annetun lain ja valtion maksuperustelain 1 ja 10 §:n muuttamisesta (LA 28/2006 vp).

Valiokuntakäsittely

Ulkoasiainvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (UaVM 5/2006 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

kansainvälisten suhteiden ja Euroopan unionin asioiden tutkimuslaitoksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tehtävät ja asema

Kansainvälisiin poliittisiin ja taloudellisiin suhteisiin sekä Euroopan unionin asioihin kohdistuvan tutkimuksen harjoittamista ja niitä koskevien selvitysten tekemistä varten on eduskunnan yhteydessä riippumaton kansainvälisten suhteiden ja Euroopan unionin asioiden tutkimuslaitos (*tutkimuslaitos*).

Tutkimuslaitos käyttää nimeä Ulkopoliittinen instituutti.

2 §

Hallitus ja sen kokoonpano

Tutkimuslaitoksen toimintaa johtaa hallitus, johon kuuluu puheenjohtaja ja kahdeksan muuta jäsentä. Hallituksen jäsenen toimikausi on viisi vuotta.

Eduskunta valitsee tutkimuslaitoksen hallituksen. Hallituksen jäsenistä yksi valitaan valtioneuvoston kanslian, yksi ulkoasiainministeriön, kaksi Suomen Akatemian, yksi Suomen yliopistojen rehtorien ja yksi Ulkopoliitiikan tut-

kimuksen säätiön ehdotuksesta. Näiden kuuden jäsenen valitsemista varten valtioneuvoston kanslia, ulkoasiainministeriö, Suomen yliopistojen rehtorit ja Ulkopoliitiikan tutkimuksen säätiö ilmoittavat kukin eduskunnan puhemiehelle kaksi henkilöä ja Suomen Akatemia neljä henkilöä viimeistään kolme kuukautta ennen kuin vaali tulee toimitettavaksi. Jos hallituksen jäsen eroaa tai kuolee kesken toimikauden, hänen tilalleen on viipymättä valittava jäljellä olevaksi toimikaudeksi uusi jäsen.

Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Eduskunnan kansliatoimikunta vahvistaa hallituksen jäsenten palkkion.

3 §

Hallituksen jäsenten kelpoisuusvaatimukset

Valtioneuvoston kanslian ehdotuksesta valittavalla hallituksen jäsenellä tulee olla Euroopan unionin asioiden hyvä tuntemus ja käytännön kokemusta niiden hoitamisesta. Ulkoasiainministeriön ehdotuksesta valittavalla jäsenellä tulee olla perehtyneisyys ulkopoliitiikkaan sekä käytännön kokemusta sen hoitamisesta. Suomen Akatemian, Suomen yliopistojen rehtorien ja Ulkopoliitiikan tutkimuksen säätiön ehdotuksista valittavilla jäsenillä tulee olla hyvä perehtyneisyys tutkimuslaitoksen toimialan tutkimukseen. Muiden hallituksen jäsenten tulee olla perehtyneitä tutkimuslaitoksen toimialaan.

4 §

Hallituksen tehtävät

Hallituksen tehtävänä on:

1) valvoa ja ohjata tutkimuslaitoksen toimintaa sekä tehdä aloitteita sen kehittämiseksi;

2) päättää vuosittain tutkimuslaitoksen talousarvioehdotuksesta sekä toiminta- ja taloussuunnitelmasta;

3) hyväksyä vuosittain tutkimuslaitoksen toimintakertomus;

4) nimittää tutkimuslaitoksen johtaja ja johtajan sijainen, päättää heille myönnettävästä virkakavapaudesta sekä heidän erottamisestaan;

5) vahvistaa tutkimuslaitoksen työjärjestys; ja

6) ratkaista muut tutkimuslaitoksen toimintaa koskevat laajakantoiset tai periaatteellisesti tärkeät asiat, jotka se ottaa käsiteltäväkseen tai jotka tutkimuslaitoksen johtaja saattaa sen käsiteltäviksi.

5 §

Hallituksen päätöksenteko

Hallitus on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja sekä vähintään neljä muuta jäsentä ovat läsnä. Hallituksen päätökseksi tulee se mielipide, jota enemmistö on kannattanut. Äänen mennessä tasan puheenjohtajan ääni ratkaisee.

6 §

Tutkimuslaitoksen johtaja ja johtajan sijainen

Tutkimuslaitoksen johtajan toimikausi on viisi vuotta. Sama henkilö voidaan nimittää johtajaksi enintään kahdeksi perättäiseksi toimikaudeksi. Johtaja on virkasuhteessa eduskuntaan.

Johtajalla on sijainen. Johtajan sijainen on virkasuhteessa eduskuntaan.

Johtajaan ja johtajan virkaan samoin kuin johtajan sijaiseen ja virkaan, johon kuuluu johtajan sijaisena toimiminen, sovelletaan, mitä eduskunnan virkamiehistä annetussa laissa (1197/2003) säädetään, jollei tästä laista muuta johdu.

7 §

Johtajan ja johtajan sijaisen kelpoisuusvaatimukset

Kelpoisuusvaatimuksena tutkimuslaitoksen johtajan virkaan on tohtorin tutkinto tai tohtorin arvoon oikeuttavat opinnäytteet, hyvä perehtyneisyys tutkimuslaitoksen toimialaan sekä käytännössä osoitettu johtamistaito ja -kokemus.

Johtajaksi voidaan nimittää muukin kuin Suomen kansalainen.

Kelpoisuusvaatimuksena virkaan, johon kuuluu johtajan sijaisena toimiminen, on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto.

8 §

Johtajan tehtävät

Johtajan tehtävänä on johtaa tutkimuslaitoksen toimintaa, vastata sen toiminnan kehittämisestä ja tuloksellisuudesta, ottaa ja erottaa tutkimuslaitoksen henkilökunta johtajan sijaista luokkaan ottamatta sekä ratkaista asiat, jotka eivät tämän lain mukaan kuulu hallitukselle tai joista ei tutkimuslaitoksen työjärjestyksessä muuta määrätä. Työjärjestyksessä määrätään, mitkä asiat johtaja ratkaisee esittelystä.

9 §

Tutkimuslaitoksen henkilökunta

Tutkimuslaitoksessa voi olla tutkimusjohtajia, tutkijoita, erityisasiantuntijoita sekä tutkimuslaitoksen toimintaa tukevaa hallinnollista ja muuta henkilökuntaa. He ovat työsuhteessa eduskuntaan.

10 §

Neuvottelukunta ja tieteellinen neuvosto

Tutkimuslaitoksen yhteydessä on neuvottelukunta, jonka tehtävänä on ylläpitää ja kehittää tutkimuslaitoksen yhteyksiä sen keskeisiin yhteistyötahoihin sekä seurata tutkimuslaitoksen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Neuvottelukunnan toimikausi on neljä vuotta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään kahdeksan eduskunnan kansliatoimikunnan nimeämää kansanedustajaa sekä enintään kaksitoista kansliatoimikunnan neuvottelukunnan jäseniksi kutsuttua tutkimuslaitoksen toiminnan kannalta keskeisten yhteistyötahojen edustajaa. Neuvottelukunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Tutkimuslaitoksen yhteydessä on myös neuvoo-antava tieteellinen neuvosto sen mukaan kuin hallitus tarkemmin päättää. Neuvoston jäseniksi hallitus kutsuu koti- ja ulkomaisten yliopistojen ja tutkimuslaitosten sekä kansainvälisten järjestöjen edustajia.

11 §

Tutkimuslaitoksen talous

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha tutkimuslaitoksen toiminnan rahoittamiseksi.

Tutkimuslaitoksella on oikeus ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja toimintaansa edistäviin tarkoituksiin.

Tutkimuslaitoksella on oikeus periä suoritteistaan maksuja. Niitä määrättäessä on noudatettava, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

12 §

Tutkimussopimukset ja tutkimusyhteistyö

Tutkimuslaitos voi toimialallaan tehdä sopimuksia viranomaisten, yhteisöjen ja yksityisten henkilöiden kanssa tutkimusten ja selvitysten suorittamisesta sekä tehdä yhteistyösopimuksia tutkimustyötä harjoittavien muiden laitosten ja yliopistojen kanssa yhteisten tutkimus- tai selvityshankkeiden toteuttamisesta.

13 §

Tutkimuslaitoksen työjärjestys

Hallintoasioiden käsittelyjärjestyksestä tutkimuslaitoksessa, muista tutkimuslaitoksen sisäiseen hallintoon kuuluvista asioista ja tarvittaessa tutkimuslaitoksen työntekijöiden tehtävistä annetaan tarkemmat määräykset tutkimuslaitoksen työjärjestyksessä. Työjärjestyksessä voidaan määrätä myös tutkimuslaitoksen muihin kuin johtajan ja johtajan sijaisen tehtäviin vaadittavista tutkinnoista ja muista erityisistä kelpoisuusvaatimuksista, jos kyseisen tehtävän asianmukainen hoitaminen sitä edellyttää.

14 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2007.

Tutkimuslaitoksen ensimmäiseen hallitukseen tulevat jäsenet voidaan valita ja hallitus voi aloittaa toimintansa ennen tämän lain voimaantuloa. Sen estämättä, mitä 2 §:ssä säädetään, tutkimuslaitoksen ensimmäiseen hallitukseen kuuluvien jäsenten toimikausi päättyy 31 päivänä joulukuuta 2011 kuitenkin niin, että valtioneuvoston kanslian, ulkoasiainministeriön, Suomen Akatemian, Suomen yliopistojen rehtorien ja Ulkopoliitiikan tutkimuksen säätiön ehdotuksesta tutkimuslaitoksen sanottuun hallitukseen valittujen jäsenten toimikausi päättyy 31 päivänä joulukuuta 2009.

Tutkimuslaitoksen neuvottelukunta asetetaan ensimmäisen kerran kansanedustajien vaalien tultua vuonna 2007 toimitetuiksi, viimeistään kuitenkin 1 päivään kesäkuuta 2007 mennessä.

Sen estämättä, mitä 4 §:ssä säädetään, eduskunta julistaa tutkimuslaitoksen johtajan viran

haettavaksi sitä ensimmäistä kertaa täytettäessä. Tämän lain voimaan tullessa Ulkopoliittisen instituutin johtajana toimiva henkilö hoitaa tarvittaessa suostumuksensa mukaisesti tutkimuslaitoksen johtajan tehtäviä, kunnes tutkimuslaitoksen johtaja on ryhtynyt hoitamaan virkaansa.

Tämän lain voimaan tullessa Ulkopoliittisen instituutin palveluksessa oleva henkilöstö siirtyy suostumuksensa mukaisesti eduskunnan palvelukseen niin kuin siitä on erikseen sovittu.

Eduskunta ottaa vastattavikseen ne Ulkopoliittisen instituutin tavanomaisesta toiminnasta johtuvat taloudelliset sitoumukset ja muut velvoitteet, jotka rasittavat instituuttia tai Ulkopoliitiikan tutkimuksen säätiötä 31 päivänä joulukuuta 2006. Tutkimuslaitos käyttää tämän lain voimaan tullessa voimassa oleviin säätiön tai instituutin tekemiin instituutin tutkimustoimintaan liittyviin sopimuksiin perustuvia instituutin oikeuksia niin kuin näistä eduskunnan ja säätiön välillä on erikseen sovittu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen tutkimuslaitoksen toiminnan käynnistämiseksi.

Laki

eduskunnan virkamiehistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eduskunnan virkamiehistä 19 päivänä joulukuuta 2003 annetun lain (1197/2003) 2 §:n 2 momentti, 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohta, 9 §, 29 §:n 2 ja 3 kohta, 49 §:n 1 momentti ja 71 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta, sekä

lisätään 4 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1189/2004, uusi 5 kohta, 10 §:ään uusi 7 momentti, 11 §:ään uusi 3 momentti, 29 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi viimeksi mainitussa laissa, uusi 4 kohta ja 71 §:n 1 momenttiin uusi 5 kohta seuraavasti:

2 §

Eduskunnan virastoja ovat eduskunnan kanslia, valtioneuvoston kanslia, eduskunnan

oikeusasiamiehen kanslia sekä eduskunnan yhteydessä olevat valtiontalouden tarkastusvirasto ja kansainvälisten suhteiden ja Euroopan unionin asioiden tutkimuslaitos.

3 §

Eduskunnan kansliatoimikunta (*kansliatoimikunta*) päättää eduskunnan kanslian, valtiontilintarkastajien kanslian ja eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian virkojen samoin kuin valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajan viran sekä kansainvälisten suhteiden ja Euroopan unionin asioiden tutkimuslaitoksen virkojen perustamisesta, lakkauttamisesta ja muuttamisesta. Valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtaja päättää tarkastusviraston muiden virkojen perustamisesta, lakkauttamisesta ja muuttamisesta.

4 §

Seuraavia virkoja sekä niitä virka-asemaltaan vastaavia tai ylempiä virkoja ei saa perustaa, lakkauttaa eikä niiden nimeä muuttaa, ellei kutakin virkaa ole valtion talousarviossa eritelty:

- 3) eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia: kansliapäällikön virka;
- 4) valtiontalouden tarkastusvirasto: pääjohtajan virka; sekä
- 5) kansainvälisten suhteiden ja Euroopan unionin asioiden tutkimuslaitos: johtajan virka.

9 §

Valtion talousarviossa eriteltävään virkaan tai siihen kuuluvien tehtävien hoitamista tarkoittavaan määräaikaiseen virkasuhteeseen voidaan nimittää vain Suomen kansalainen. Kansainvälisten suhteiden ja Euroopan unionin asioiden tutkimuslaitoksen johtajan virasta on kuitenkin voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

10 §

Kansainvälisten suhteiden ja Euroopan unionin asioiden tutkimuslaitoksen virkoihin nimitämisestä säädetään erikseen.

11 §

Kansainvälisten suhteiden ja Euroopan unionin asioiden tutkimuslaitoksen virkoihin vaadit-

tavasta erityisestä kelpoisuudesta on voimassa, mitä siitä säädetään kansainvälisten suhteiden ja Euroopan unionin asioiden tutkimuslaitoksesta annetussa laissa (/).

29 §

Sen lisäksi, mitä 30 §:ssä säädetään irtisanomisen perusteista, voidaan seuraavat virkamiehet irtisanoa, kun siihen on virkasuhteen luonne huomioon ottaen hyväksyttävä ja perusteltu syy:

- 2) valtiontilintarkastajien kanslia: kansliapäällikkö;
- 3) eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia: kansliapäällikkö; sekä
- 4) kansainvälisten suhteiden ja Euroopan unionin asioiden tutkimuslaitos: johtaja.

49 §

Kansliatoimikunta voi tehdä eduskunnan kanslian, valtiontilintarkastajien kanslian ja eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian virkamiehen, kansainvälisten suhteiden ja Euroopan unionin asioiden tutkimuslaitoksen johtajan ja johtajan sijaisen sekä valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajan kanssa kirjallisen sopimuksen palvelussuhteessa noudatettavista ehdoista. Muun valtiontalouden tarkastusviraston virkamiehen kanssa tällaisen sopimuksen voi tehdä pääjohtaja. Sopimuksessa ei saa sopia asiasta, josta 44 §:n mukaan ei saa sopia. Sopimuksella ei saa myöskään sopia virkaehtosopimuksella sovittuja palvelussuhteen ehtoja huonommista ehdoista.

71 §

Viran siirtämisestä viraston sisällä, virkamiehen siirtämisestä 25 §:n nojalla, virkasuhteen muuttamisesta osa-aikaiseksi, kirjallisen varoituksen antamisesta, virkamiehen lomauttamisesta, virantoimituksesta pidättämisestä, virkamiehen irtisanomisesta ja virkasuhteen purkamisesta päättää esittelystä:

- 3) eduskunnan oikeusasiamiehen kansliassa eduskunnan oikeusasiamies;

4) valtiontalouden tarkastusvirastossa pääjohtaja; ja

5) kansainvälisten suhteiden ja Euroopan unionin asioiden tutkimuslaitoksessa tutkimuslaitoksen hallitus.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2007.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen
täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

valtion maksuperustelain 1 ja 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä helmikuuta 1992 annetun valtion maksuperustelain (150/1992) 1 §:n 3 mo-
mentti ja 10 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 721/2000, seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tämä laki koskee myös tasavallan presiden-
tin, eduskunnan, valtioneuvoston jäsenten ja edus-
kunnan oikeusasiamiehen kansliaa samoin kuin
eduskunnan yhteydessä olevia valtiontalouden
tarkastusvirastoa ja kansainvälisten suhteiden ja
Euroopan unionin asioiden tutkimuslaitosta.

10 §

Erityiset virastot ja laitokset

Eduskunnan, tasavallan presidentin, valtioneu-
voston jäsenten ja eduskunnan oikeusasiamiehen
kansliat, eduskunnan yhteydessä olevat valtion-
talouden tarkastusvirasto ja kansainvälisten suh-
teiden ja Euroopan unionin asioiden tutkimuslai-
tos samoin kuin oikeuskanslerinvirasto sekä
Suomen Pankki ja Kansaneläkelaitos määräävät
itse maksuistaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2007.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen
täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 2006